

VERDUURZAMING BREDE SCHOOL

Resultaten verdiepingsfase: focusgroepen

Dit rapport geeft de resultaten weer van focusgroepen bij kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten over de meerwaarde, activiteiten, aanpak en verbeterpunten van Brede Scholen in Brussel. Het is het tweede rapport van het verduurzamingstraject van Brede School.

cel Stedelijk Beleid

COLOFON

V.U. Eric Verrept, leidend ambtenaar, Emile Jacqmainlaan 135, 1000 Brussel

Auteur: VGC – cel Stedelijk Beleid

Fotografie: Kenzo Van Cotthem, Sophie Nuytten, Kamilia Hsaine, An Clapdorp, Michael De Lausnay, Lander Loeckx

Copyright © 2022 VGC

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder de auteursrechten te vermelden.

VERDUURZAMING BREDE SCHOOL

Resultaten verdiepingsfase: focusgroepen

Inhoud

Participatief traject	6
Aanpak	8
Vragenlijst	9
Steekproef	9
Beperkingen	9
Resultaten	10
Kinderen	11
Meerwaarde van de Brede School volgens kinderen	11
Pijlers van de Brede School die kinderen belangrijk vinden	11
Verbeterpunten	12
Jongeren	12
Meerwaarde Brede School voor jongeren	12
Verbeterpunten	13
Ouders inclusief ouders in kansarmoede	13
Opdracht en meerwaarde van een Brede School	13
De school als centrale plek	13
Het netwerk van de Brede School	14
Drempels tot participatie	14
Verbeterpunten	14
Leerkrachten, zorgcoördinatoren, beleidsmedewerkers en brugfiguren	16
Meerwaarde van Brede School voor leerkrachten	16
Meerwaarde van Brede School voor gezinnen in kansarmoede	16
Belang van aanwezigheid	17
Ankerfiguren op school	18
Rolverdeling en samenwerking tussen de bredeschoolcoördinator en de leerkracht	19
Netwerk van de Brede School	19
Verbeterpunten	20
Conclusie	21
Bijlagen	24
Vragenlijst en methodiek per doelgroep	25
Steekproef focusgroepen kinderen, tieners, ouders en leerkrachten	30

Participatief
project

Om Brede School in Brussel te verduurzamen en te versterken, organiseren we een participatief traject met zoveel mogelijk doelgroepen.

In het voorjaar 2021 startten twee enquêtes, waarin alle coördinatoren, stuurgroepleden en leidinggevenden van de coördinatoren hun mening gaven over belangrijke uitdagingen in de werking van Brede School. De resultaten van de individuele en groepsenquête vind je terug op de website van de VGC ([Verduurzaming Brede School resultaten individuele en groepsenquête_eindversie.pdf \(vgc.be\)](#)).

Na deze brede bevraging in het voorjaar, gingen we in het najaar over tot een verdiepende fase. Daarbij hebben we kinderen, tieners, ouders en leerkrachten bevroegd over het belang van een Brede School en verbeterpunten voor de werking. Hun antwoorden vind je terug in dit rapport.

Eerdere enquêtes waarin Brede School aan bod komt, zijn [Stadspiratie \(https://stadspiratie.be/\)](#) en de [Ronde van Brussel \(http://www.derondevanbrussel.be/\)](#) in het kader van het Strategisch meerjarenplan 2021-2025 van de VGC. Ook in de [cartografie van de Nederlandstalige gezinsvoorzieningen in Brussel \(Cartografie van de Nederlandstalige gezinsvoorzieningen in Brussel | Vlaamse Gemeenschapscommissie \(vgc.be\)\)](#) komt Brede School aan bod.

Aanpak

Vragenlijst

Op basis van de eerste brede bevraging hebben we een tweede vragenlijst opgemaakt. Dit keer onderzochten we wat Brede School betekent voor de verschillende doelgroepen, wat de meerwaarde is en wat eventuele verbeterpunten zijn. De vragen en de aanpak hebben we afgetoetst met coördinatoren van Brede Scholen en organisaties waar armen het woord nemen. Voor de bevraging van kinderen en jongeren hebben we overlegd met medewerkers van de jeugddienst van de VGC. Op het moment dat we met hen in gesprek gingen, toonden we een filmpje. De collegevoorzitter legde daarin het concept Brede School uit en het doel van de bevraging. Helemaal in de taal van de kinderen en jongeren. Sommige vragen vertaalden we tot een beelden- of stellingenspel. Om ouders in kansarmoede te bevragen, werkten we samen met Brusselleer en Vrienden van het Huizeke. Zij hielpen ons om de vraagstelling en aanpak op maat aan te passen, de ouders uit te nodigen en voor te bereiden.

Steekproef

Alle focusgroepen vonden plaats in een van de netwerken van de Brusselse Brede Scholen, in samenspraak met de lokale coördinator. De coördinator bracht een zestal leerlingen, ouders of leerkrachten samen die vertrouwd zijn met Brede School en de activiteiten. Bij de selectie van de lokale Brede Scholen hielden we rekening met de geografische spreiding, SES-kenmerken (socio-economische status) en type model van Brede School (nest-, campus- en webmodel). Per focusgroep wilden we input krijgen van zowel een nest- of een campusmodel (één school in het netwerk of een netwerk op basis van organisaties die eenzelfde site delen) als van een netwerkmodel (meerdere scholen in het netwerk). Bij de doelgroep tieners hebben enkel Brede Scholen met een webmodel meegedaan omdat er geen nestmodellen zijn met secundaire scholen in hun netwerk.

In totaal werkten 52 kinderen, tieners, ouders en leerkrachten mee aan deze bevraging. Daarnaast gaven ook twee brugfiguren input. Het ging om een schoolpoortwerker (in een live gesprek) en een directeur van een internaat (via e-mail).

Zowel de vragenlijst als de steekproef vind je terug in de bijlagen.

Beperkingen

De bevraging richt zich tot een beperkte groep binnen een selectie van Brusselse Brede Scholen. Ze is niet representatief voor de hele doelgroep. Met deze bevraging willen we inhoudelijk en kwalitatief dieper ingaan op de werking van Brede School.

Enkele leerlingen die meededen aan de focusgroep, hadden nog niet van Brede School of haar activiteiten gehoord. Om dit op te vangen, legde de contactpersoon Brede School binnen de VGC uit wat een Brede School in Brussel is. De coördinator vertelde wat de lokale Brede School zoal doet en ging in op de samenstelling van het lokaal netwerk.

Een andere beperking was de tijd. Een focusgroep duurde tussen 40 minuten en twee uur. Dat was afhankelijk van de beschikbare tijd (bv. middagpauze of lesuur) en het concentratievermogen van de doelgroep.

Kleuters en kinderen van de eerste graad lagere school hebben we niet bevraagd. Wel polsten we naar de noden van deze doelgroepen via de focusgroepen met ouders en oudere kinderen.

Om taalbarrières met anderstalige ouders op te vangen, konden zij ook antwoorden in het Frans of in het Engels. Waar nodig hebben we de vragen vertaald of ze, samen met een brugfiguur, verder toegelicht.

Wegens de coronamaatregelen vonden sommige gesprekken online plaats. De gesprekken met kinderen en tieners gebeurden allemaal live.

Resultaten

We analyseerden de gesprekken op een kwalitatieve manier. Daarbij gebruikten we zoveel mogelijk quotes van de doelgroep.

Kinderen

Twaalf kinderen van het derde leerjaar tot en met het zesde leerjaar gaven hun mening over wat een Brede School voor hen betekent, welke soort activiteiten zij belangrijk vinden en hoe Brede School nog verbeterd kan worden.

Meerwaarde van de Brede School volgens kinderen

De verschillende activiteiten van een Brede School zijn een meerwaarde voor kinderen. Vooral activiteiten rond **breed leren** scoren hoog. Kinderen vinden het interessant om zo te leren. En omdat het tijdens de schooluren plaatsvindt, kan ieder kind meedoen.

"Ik wil later coderen, dus ik vind de codeerlessen belangrijk." Kind

"Als het tijdens de schooluren doorgaat, dan kunnen alle kinderen meedoen." Kind

Kinderen zijn enthousiast over **bredeschoolactiviteiten voor en vooral mét ouders**. Ouders betrekken tijdens de schooluren, in het kader van breed leren en ouder-kindactiviteiten organiseren, vallen beide in de smaak. Ouders ondersteunen om Nederlands te leren, vinden sommige anderstalige kinderen heel nuttig. Zo kunnen hun ouders beter volgen wat er op school gebeurt.

"Als wij een brief van de school krijgen en mijn mama begrijpt het niet en ik ook niet, dan kunnen we niks doen." Kind

"Het zou grappig zijn als mijn mama haar taal in de les komt spreken, het is een taal die bijna niemand hier spreekt." Kind

Andere kinderen appreciëren het enorm dat de bredeschoolcoördinator kinderen en hun ouders helpt bij inschrijven voor het bredeschoolaanbod.

"(naam bredeschoolcoördinator) helpt mij bij het inschrijven!" Kind

Pijlers van de Brede School die kinderen belangrijk vinden

In de twee focusgroepen met kinderen komt sterk naar voren dat ze activiteiten rond **veiligheid en gezondheid** belangrijk vinden. Fietsen en fietsveiligheid zijn populaire antwoorden op de vraag "Welke activiteiten vinden jullie belangrijk binnen de Brede School?".

"Veilig leren fietsen is levensbelangrijk, gezond en leuk. [Bepaalde naschoolse workshop rond talentontwikkeling en beweging] is niet even belangrijk." Kind

"Ik heb op school leren fietsen. Dat is voor mij belangrijk, want zo weet ik later hoe ik veilig in de stad kan fietsen." Kind

Ook vinden kinderen maatschappelijke participatie belangrijk. Denk aan activiteiten waarbij ze anderen helpen of nadenken over de planeet. Ze willen graag verschillende beroepen leren kennen, want dat is een **voorbereiding op de toekomst**.

"Een stratenveger helpt de planeet. Bij [bepaalde activiteit] gebruiken we veel papier dat we daarna weggooien." Kind

"Ik vind het belangrijker om mensen te helpen." Kind

Verbeterpunten

Kinderen willen graag meer **inspraak en participatie** in de keuze van het aanbod en bij het verwezenlijken van een project. Dat maakt Brede School nog beter. Ze zouden het ook fijn vinden als kinderen en gezinnen in armoede meer hulp krijgen om in te schrijven en willen meer activiteiten met ouders.

“Meer activiteiten met mijn ouders op school zou ik heel tof vinden zoals de klusjesdag.” Kind

Jongeren

Twintig jongeren, zes van het eerste middelbaar (ASO), zes van het derde middelbaar (ASO) en acht van het vierde en vijfde middelbaar (BuSO) geven hun mening over het belang van een Brede School voor jongeren. Ze denken daarbij ook na over welke activiteiten ze het interessantst vinden, wat Brede School voor jongeren in kansarmoede betekent en wat een Brede School beter maakt.

Meerwaarde Brede School voor jongeren

Volgens jongeren is Brede School interessant voor kinderen en jongeren van alle leeftijden. Ze verduidelijken dat de aanpak en acties van een Brede School voor tieners anders zijn dan die voor kinderen.

“[Brede School] is belangrijk voor alle jaren, alle leeftijden.” Jongere

“Een werking naar tieners toe vergt een andere aanpak, omdat de noden van kinderen en tieners verschillen.” Jongere

Voor tieners ligt de meerwaarde van een Brede School vooral in het **breed leren** met een focus op het **voorbereiden op de toekomst**. Ze ontdekken hun interesses. Het geeft hen meer inzicht in de mogelijkheden die er zijn en het verhoogt hun leermotivatie. Jongeren willen meer oefenkansen om theorie uit de les toe te passen in een levensechte situatie. Ze vragen ook naar meer praktische kennis om in hun dagelijkse leven te gebruiken. Activiteiten die voorbereiden op de toekomst is voor leerlingen van alle graden belangrijk.

“Het is waardevoller om meer kansen te hebben tijdens de schooluren om ons voor te bereiden op onze toekomst. Zo krijgen we een beter zicht op wat we willen doen en hoe we daar geraken. Er is genoeg vrijetijdsaanbod.” Jongere

“Echte ontmoetingen spreken meer aan dan iets dat je op papier leest.” Jongere

“Er zijn nog veel dingen die we niet weten voor onze toekomst. We kunnen nog meer dingen leren die we niet op school leren.” Jongere

“Het is belangrijk om levensechte leerkansen te krijgen buiten het klaslokaal. We moeten inzetten op breed leren tijdens de schooluren. Een netwerk kan hierbij helpen.” Jongere

Naast **voorbereiding op de toekomst** vinden jongeren, net zoals kinderen, de pijlers **gezondheid en veiligheid** belangrijk. Zo geven jongeren aan dat er veel onderwerpen zijn die op school nog onvoldoende aan bod komen. Ze weten graag meer over budgetbeheer, huisvesting, relaties, studie- en werkmogelijkheden. Ze zien in Brede School een manier om hun opties te (ver)kennen en informatie te verzamelen. Brede School kan jongeren toeleiden naar de juiste partners bij relationele, familiale en financiële vraagstukken. Volgens hen helpt Brede School zo ook jongeren in kansarmoede.

“Brede School kan jongeren die het moeilijk hebben, helpen door financieel bij te dragen. Denk aan deelnamekosten verlagen en studentenjobs aanbieden, zodat ze zakgeld kunnen verdienen. Brede School kan hen ook informeren, zodat ze weten waar ze met welke vragen terecht kunnen en welke stappen ze daarvoor kunnen nemen. Ook psychologische hulp kan belangrijk zijn, net als het voorzien van bijlessen.” Jongere

Ook gezondheid (bv. mentale gezondheid) en veiligheid (zelfverdediging, pestpreventie ...) kwamen aan bod als belangrijke pijlers voor Brede School. De rol van een Brede School om een groter vrijetijdsaanbod te voorzien, kwam eerder op de tweede plaats.

Verbeterpunten

Longeren geven, net als kinderen, aan dat de werking nog beter zou zijn als ze **meer inspraak** hebben in het aanbod. Op die manier sluit de werking helemaal aan bij hun noden en wensen.

"[Wat zou een Brede School nog beter maken?] Als ze aan ons vragen wat we willen doen." Kind

Ouders inclusief ouders in kansarmoede

Zes ouders in kansarmoede uit een nestmodel en zes ouders uit een webmodel geven hun mening over de meerwaarde en opdracht van een Brede School, het netwerk van een Brede School, drempels die ouders in kansarmoede ervaren rond Brede School en mogelijke verbeterpunten. Een schoolpoortwerker staat ouders in kansarmoede bij.

Opdracht en meerwaarde van een Brede School

Voor ouders is het een grote meerwaarde dat een Brede School een gemeenschap vormt rond een kind, waarin het kan opgroeien. Deze gemeenschap is niet alleen belangrijk voor kinderen, maar ook voor ouders. Vooral (alleenstaande) ouders in kansarmoede komen dankzij die gemeenschap uit hun isolement en bouwen een steunnetwerk op.

"[De buurtkeuken, activiteit van de Brede School is] Net een tweede familie." Ouder

De pijler van Brede School waar de meeste ouders belang aan hechten, is **talentontwikkeling** en plezier. Verschillende talenten uitproberen en ontwikkelen tijdens en na de schooluren krijgt voorrang.

Een groep kiest vooral voor kunstactiviteiten en een andere groep pleit voor meer sport- en natuurbeleving.

Ouders in kansarmoede benadrukken het belang van voldoende plaatsen in het **vakantieaanbod**. Ze vinden het jammer dat ze vaak te laat informatie krijgen over het vakantieaanbod en dat er bijna geen **activiteiten** zijn voor (jonge) **kleuters**. Naast meer bewegingskansen, ervaringen in de natuur en meer vakantieaanbod (vooral voor jonge kleuters) willen ze ook graag **huiswerkbegeleiding en taalondersteuning** voor hun kinderen.

"I think the great value of the Brede School is to bring the village around the child - to give the benefit of experience and contact with different people and most importantly 'the investment of TIME' to the kids. Brede School can switch the 'light' on for children. For that reason, the brede school coordinator needs to be known to the kids and a key person in the school." Ouder

"Brede School zet best eerst in op basisbehoeften, vooraleer er ruimte gecreëerd kan worden voor talentontwikkeling." Ouder

De school als centrale plek

In de twee focusgroepen met ouders krijgt de **school** een **centrale plek** in het bredeschoolverhaal. De school is dé **vindplek** van de verschillende doelgroepen: kinderen, ouders en de school komen er samen. Het is aan Brede School om de school open te trekken naar de buurt en de buurt binnen te halen op school. De school verbindt de leefsfieren tussen **opvoeding en de schoolloopbaan**. Via de school bereik en betrek je ook gemakkelijker ouders in het bredeschoolverhaal.

In de focusgroep met ouders in kansarmoede wordt duidelijk hoe belangrijk vertrouwen is om drempels weg te werken. **Ouders vertrouwen de school** en de aanbevelingen van de leerkrachten. De school gebruiken als locatie voor het aanbod én het schoolteam inzetten om ouders mee te krijgen, is daarom belangrijk. In de andere focusgroep is de school ook een centrale speler voor Brede School. Zo vinden sommige ouders het een goed idee om ook naschoolse activiteiten en het vakantieaanbod eerst af te toetsen met de school.

“Er zou moeten gekeken worden naar de noden van de kinderen én de school. Er zouden geen bredeschoolactiviteiten mogen plaatsvinden los van de school.” Ouder

Het netwerk van de Brede School

Op de vraag of er nog partners ontbreken in het netwerk zijn er **verschillende reacties**. Sommige ouders vinden dat er meer partnerorganisaties moeten zijn met een link naar de **leefwereld van kinderen**. Denk aan jeugdwerk (voor kinderen in kansarmoede), anderstalige en culturele gemeenschapsorganisaties ... Samenwerken met bedrijven en winstgevende organisaties kan een bron zijn voor werkmiddelen en andere vormen van steun.

Andere ouders zijn **tevreden met het netwerk**. Zij vinden het een voordeel dat hun kinderen in aanraking komen met een **Nederlandstalig netwerk** dat niet verbonden is aan het netwerk van het gezinsleven.

“Het bredeschoolnetwerk is Nederlandstalig, dat is goed. Het trekt hen uit de wereld die ze [van thuis uit] kennen.” Ouder

Beide oudergroepen geven aan dat het belangrijk is om het netwerk op te bouwen op basis van de noden van de kinderen (en de school).

Drempels tot participatie

Wanneer we ouders bevragen over drempels tot participatie in het aanbod dan wijzen ze op **gebrek aan (tijdige) kennis** over het aanbod en het **te weinig betrekken van ouders** bij de werking. Daarnaast zorgt het lerarentekort en de **bepaalde kennis en inzicht van leraren** over het Brusselse aanbod en de realiteit van vele Brusselse ouders, ook voor een drempel.

“Het schoolteam mist de ervaring en kennis van de Brusselse realiteit en is onvoldoende lokaal geared. Brede School kan helpen om de kloof tussen ouders en scholen te dichten.” Ouder

Ouders die in de buurt van de school wonen en tijd willen vrijmaken, kunnen een **actieve rol opnemen** binnen Brede School. Zij kunnen deel uitmaken van het communicatieteam en moeilijk te bereiken ouders toch op tijd de juiste informatie meegeven.

Verbeterpunten

Ouders benadrukken de netwerkfunctie van een Brede School. Ze raden een **kruisbestuiving** tussen partnerorganisaties aan, zodat ieder zijn werking kan versterken.

“Zorg voor meer kruisbestuiving tussen partners zodat ze elkaars werking versterken. Experimenteer met onverwachte partnercombinaties, zoals welzijn en cultuur.” Ouder

Ouders raden aan om **ervaringsdeskundigen** te betrekken. Zij kunnen hen sensibiliseren over de realiteit van gezinnen in kansarmoede.

“Sensibiliseer scholen en andere partners over de armoederealiteit. Laat hen de armoedebriil opzetten zodat er met respect en begrip met elkaar omgegaan kan worden.” Ouder

Ouders benadrukken ook het belang van een **duurzaam werkkader**.

“Zorg voor een duurzaam kader dat niet verandert op basis van politieke belangen. Een bredeschoolnetwerk heeft standvastigheid nodig en zou niet van [politiek gebonden] subsidies afhankelijk moeten zijn.” Ouder

Leerkrachten, zorgcoördinatoren, beleidsmedewerkers en brugfiguren

Acht leerkrachten (uit een web- en nestmodel), een directeur van een internaat en een schoolpoortwerker zeggen wat voor hen de meerwaarde van een Brede School is. Ze vertellen hoe de (samen)werking tussen de school en Brede School het best functioneert en geven input over het netwerk.

Meerwaarde van Brede School voor leerkrachten

Leerkrachten geven aan dat het netwerk Brede School niet alleen het **aanbod** verrijkt en bekendmaakt bij leerkrachten, kinderen en ouders, maar dat het ook voor **professionalisering** zorgt. De verschillende netwerkmomenten en intervisies zorgen voor een kruisbestuiving en een beter inzicht in de uitdagingen en mogelijkheden voor Brusselse kinderen en hun ouders. Brede School maakt een gemeenschap voor het kind en evenzeer een netwerk voor de leerkracht, die de buurt vaak niet zo goed kent.

“Een Brede School maakt het verschil voor jongeren door hen in contact te brengen met de buurt. Ze zien vrijwillig engagement en nemen dit ook zelf op. Ze krijgen leerkansen die hen voorbereiden op de toekomst. Ze leren samenwerken, volhouden en doelen bereiken. Ze krijgen meer inzicht in zichzelf en meer zelfvertrouwen.” **Directeur van een internaat**

“Wij kunnen ouders sterker maken, doordat wij ook een brede basis hebben.” **Zorgcoördinator**

“Brede School speelt in op noden en zorgt voor een zinvolle invulling van de vrije tijd. Het zorgt voor gemeenschapsvorming en gezinsvriendelijke activiteiten, ook voor alleenstaande ouders.” **Zorgleerkracht**

“Brede School helpt mij om out-of-the-box te denken.” **Leerkracht**

“Wij verrijken elkaar door elkaar een andere kijk bij te brengen. Alles gebeurt in overleg en met respect voor elkaar.” **Zorgcoördinator**

Een coördinator van een Brede School zorgt voor continuïteit van het netwerk.

“De bredeschoolcoördinator is de lijm tussen de school en de buurt. Die contacten moeten niet altijd via de coördinator verlopen, maar hij zorgt wel voor continuïteit.” **Beleidsmedewerker**

Daarnaast zorgt Brede School voor **meer bewustwording** over de verschillende drempels die gezinnen in kansarmoede ervaren. Brede School brengt verschillende partners bij elkaar en helpt hen om een **gezamenlijke visie en aanpak** uit te werken. Sommige leerkrachten geven aan dat het netwerk ook drempels voor leerkrachten wegwerkt door gepaste communicatie op maat.

“Een bredeschoolwerking werkt drempelverlagend, ook naar leerkrachten toe. De bredeschoolcoördinator communiceert via WhatsApp met ons, dat is gemakkelijk.” **Leerkracht**

Meerwaarde van Brede School voor gezinnen in kansarmoede

Brede School biedt brede leerkansen binnen en buiten de schoolmuren. Daar komen kinderen en jongeren die opgroeien in kansarmoede sterker uit. **Brede School biedt jongeren een netwerk** aan, waar jongeren oefenkansen krijgen en maatschappelijk engagement kunnen opnemen. Dat gebeurt steeds in vertrouwen en met de nodige ondersteuning. Het helpt hen om beter inzicht te krijgen in wat ze graag doen en wat hun mogelijkheden zijn. Het netwerk geeft hen ook contacten om verdere stappen te nemen bij hun toekomstkeuze.

“Ik heb voldoende voorbeelden in huis van hoe vrijwillig engagement binnen Brede School uitgroeide tot toekomst voor een jongere [in kansarmoede].” **Directeur van een internaat**

Volgens een schoolpoortmedewerker is **schaamte** een van de grootste drempels voor ouders in kansarmoede.

*“Ouders in kansarmoede ervaren veel drempels om mee te doen aan activiteiten en het (school) leven. Een schuld- en schaamtegevoel speelt enorm mee. Zo zullen ouders die analfabeet of digitaal laaggeletterd zijn, doen alsof ze digitaal mee zijn om zo hun kind niet in verlegenheid te brengen in de klas. Het probleem is dat ze dan helemaal niet meer mee zijn, want ze vragen de informatie ook niet meer op papier.” **Schoolpoortwerker***

Daarnaast zorgen **dagelijkse kopzorgen** en het feit dat ze er **vaak alleen voor staan**, dat ze de informatie die op hen afkomt niet altijd goed kunnen verwerken. Door hun leefomstandigheden is het belangrijk om via een **vertrouwde omgeving** te werken (school) en een **outreachinge aanpak** te hebben. **Vertrouwde gezichten** spreken veel meer dan communicatiemediën, zoals posters, flyers en brochures en digitale media (zoals smartschool, sites en QR-codes).

Een schoolpoortwerker of ervaringsdeskundige zorgt ervoor dat de informatie en communicatie op maat is van deze doelgroep en **op tijd** toekomt.

*“Ouders in kansarmoede zouden eind augustus alle informatie over het aanbod moeten hebben zodat ze hun kinderen op tijd kunnen inschrijven. Het is best als de bredeschoolcoördinator onze hulp [schoolpoortwerkers] vraagt, zodat deze informatie echt toekomt. Wij helpen ze dan verder.” **Schoolpoortwerker***

Hij/zij vormt de brug tussen de ouder en de (Brede) school en neemt de ouder bij de hand door de inschrijvingsprocedure.

*“Deze intensieve **aanpak specifiek** voor deze doelgroep is het werk van een **schoolpoortwerker**, je kan dit niet verwachten van een bredeschoolcoördinator of een (zorg)leerkracht.” **Schoolpoortwerker***

Een Brede School kan wel, in samenwerking met de schoolpoortwerking of ervaringsdeskundige, het netwerk, waaronder het schoolteam, **sensibiliseren**. Op die manier is iedere partner zich bewust van drempels en houdt hij hier zoveel mogelijk rekening mee.

Voor leerkrachten van een **nestmodel** is het een meerwaarde dat de bredeschoolcoördinator een brug vormt tussen de ouders en de leerkrachten. Een bredeschoolcoördinator die de taal spreekt van de leerkrachten en (anderstalige) ouders zorgt ervoor dat de kloof tussen ouders en de school verkleint. In het nestmodel is het de **bredeschoolcoördinator** die **zelf belangrijke drempels wegwerkt** voor gezinnen in kansarmoede. Zo investeert de bredeschoolcoördinator tijd in het zoeken naar subsidies die financiële drempels wegwerken, zorgt hij voor laagdrempelige communicatie naar leerkrachten en ouders toe en brengt hij leerkrachten, ouders en leerlingen op een laagdrempelige manier in contact met de buurt. Hij is een vertrouwd gezicht op de school, voor zowel de leerkrachten als de leerlingen en de ouders. In een focusgroep van het **webmodel** is het de coördinator die de **partners**, waaronder de leerkrachten, helpt om te werken aan een **gedeelde visie** en om **samen drempelverlagend** te werken.

*“De bredeschoolcoördinator is een verbindingsfiguur tussen de kinderen, de leerkrachten en de ouders. Hij brengt de kinderen naar activiteiten en geeft kansen aan ouders om te participeren. Hij spreekt ook de taal van een deel van de ouders, waarvan wij de taal niet kennen.” **Zorgcoördinator***

*“Het samen nadenken is een meerwaarde. Zo helpt de bredeschoolcoördinator mij om na te denken wat een bepaald aanbod kan betekenen voor kinderen met een specifieke problematiek. Zij helpt me ook om de armoedebrijl op te zetten.” **Zorgcoördinator***

Belang van aanwezigheid

Leerkrachten vinden het belangrijk dat de bredeschoolcoördinator regelmatig aanwezig is op school. Zo creëert de coördinator een vertrouwensband met het team.

Door regelmatig te praten met het team, met ouders en met kinderen, krijgt hij een beter beeld van de noden en de kansen. Die gesprekken kunnen zowel formeel als informeel zijn.

“Het helpt dat de bredeschoolcoördinator de noden van de leerkrachten kent, evenals hun sterktes en interesses.” Zorgcoördinator

Regelmatige aanwezigheid van de bredeschoolcoördinator op school faciliteert ook de werking naar gezinnen in kansarmoede, omdat bij hen vertrouwen een belangrijkere rol speelt.

Ankerfiguren op school

Leerkrachten en bredeschoolcoördinatoren geven aan dat het van belang is om contactpersonen of ankerfiguren op school te hebben die de bredeschoolwerking mee helpen realiseren. In plaats van één contactpersoon per school lijkt het de leerkrachten en coördinatoren beter om **meerdere contactpersonen** te hebben binnen de school. Zij werken dan elk **rond een bepaald thema en koppelen terug naar het netwerk**. Zo is de visie van **Brede School breder gedragen** in het schoolteam én **werkt** de coördinator **gericht** samen rond bepaalde doelstellingen. Belangrijk daarbij is dat de **doelstellingen overeenkomen met de noden en interesses** van de leerkrachten en dat **wederzijdse verwachtingen en doelstellingen** duidelijk zijn. Afstemmen met het schoolteam kan tijdens een slot- of startvergadering met het schoolteam in samenspraak met de leerkrachten en de directeur.

“Vroeger was ik de enige contactpersoon voor de bredeschoolcoördinator binnen onze school. En nu is er een contactpersoon per werkingsthema. Dat maakt het gemakkelijker en zorgt voor meer gedragenheid van de Brede School in het team. Ik heb nu wel minder zicht op de volledige werking van de Brede School.” Leerkracht

Sommige scholen maken gebruik van de **bredeschoolsubsidies** om leerkrachten vrij te roosteren voor de bredeschoolwerking. Andere scholen hebben deze optie niet en daar berust de samenwerking met leerkrachten op **vrijwillig engagement**. De twee coördinatoren geven aan dat de beide situaties werken. Een financiële bijdrage geeft wel meer ruimte en mandaat aan directeurs om mensen uit hun team in te zetten voor de bredeschoolwerking.

Rolverdeling en samenwerking tussen de bredeschoolcoördinator en de leerkracht

Leerkrachten zien het als de taak van de bredeschoolcoördinator om **stuurgroepen** te organiseren, samenwerking te faciliteren en om toe te werken naar een **gemeenschappelijke visie**. Leerkrachten willen mee **denken** en het **schoolteam betrekken** in het bredeschoolverhaal. Sommige bredeschoolacties voor leerkrachten rond breed leren vergroten de betrokkenheid van leerkrachten bij Brede School. Denk aan speelse buurtverkenningen voor leerkrachten die gelinkt zijn aan hun leerdoelstellingen. Deze acties kunnen ook deel uitmaken van een aanvangsbeleid voor nieuwe leerkrachten.

“Expeditie Jette helpt mij om Brede School zichtbaar te maken bij de andere leerkrachten. Ze zijn zich dan meer bewust van wat er allemaal is in de buurt en hoe ze de buurt kunnen gebruiken in hun les.” Leerkracht

De focusgroep van het nestmodel benadrukt het belang van de coördinator om subsidies binnen te brengen voor de naschoolse opvang en het breed leren.

“Subsidies opzoeken, binnenhalen en voor de rapportering zorgen zou moeilijk zijn als de bredeschoolcoördinator wegvalt.” Beleidsmedewerker

Netwerk van de Brede School

Ook het betrekken van (meer) **anderstalige en meertalige partners** komt aan bod. Sommige leerkrachten vinden meertalige partners een voordeel voor de algemene ontwikkeling van het kind. Andere leerkrachten vinden Nederlandstalige partners voordeliger om zo meer oefenkansen Nederlands te bieden aan kinderen en hun ouders.

“De vraag is: wat willen we? Dat onze kinderen zoveel mogelijk ervaringen opdoen en dat hun algemeen netwerk versterkt wordt of dat ze meer oefenkansen Nederlands hebben?”
Zorgcoördinator

Verbeterpunten

Het activiteitsaanbod voor peuters en jonge kleuters en vooral het vakantieaanbod is te beperkt. Brede School moet meer plaatsen creëren voor kinderen in kansarmoede. Het is belangrijk om dat aanbod ook op tijd in kaart te brengen en te **communiceren** naar leerkrachten en ouders.

Om de werking te versterken, moet Brede School de opvangmedewerkers nauwer betrekken, op school en in het bredere netwerk. Zij zijn vaak goed vertrouwd met de buurt en hebben over het algemeen meer contact met ouders die de school moeilijker bereikt. Een opvangmedewerker zorgt ook voor de link tussen het schoolse en naschoolse gebeuren.

“Toezichthouders meer betrekken en waarderen in het schoolse en naschoolse gebeuren kan de leer- en leefomgeving van het kind versterken.” **Leerkracht**

Een **efficiënte en doordachte organisatie van het netwerk** is belangrijk. Een bredeschoolcoördinator die vraaggericht werkt, bevordert de samenwerking. Ook een thematische aanpak, waarbij iedere partner kiest met welke thema's hij wil werken, heeft voordelen. Dat maakt samenkomen voor projectvoorbereidingen en overleg over de inhoudelijke werking en intervisies interessanter. Een nauwe samenwerking tussen Brede Scholen uit dezelfde regio is niet alleen wenselijk voor de coördinatoren, die dan meer in team kunnen werken, maar ook voor actoren binnen het netwerk is dat een plus. Zij moeten dan niet op dubbel zoveel overlegmomenten aanwezig zijn. Een samenwerking tussen Brede Scholen waarvan de werking regionaal verbonden is, zorgt voor een groter netwerk, meer kruisbestuiving tussen partners en ondersteuning voor de lokale coördinatoren.

“Wij hebben procesgerichte stuurgroepen, waar vaste partners op aanwezig zijn voor de evaluatie van de werking en het opmaken van het actieplan. Daarnaast hebben we twee inhoudelijke stuurgroepen, waarbij partners samenkomen die rond een specifiek thema willen werken, bijvoorbeeld drempelverlaging.” **Bredeschoolcoördinator**

Een **duidelijk en gepast profiel** voor een bredeschoolcoördinator is belangrijk en helpt bij de aanwerving van bekwame bredeschoolcoördinatoren.

Meer inzetten op **duurzame projecten** en een **grondige procesevaluatie** versterkt ook de werking.

“Neem tijd om projecten grondig te evalueren en keuzes te maken. Less is more. Zorg vooral dat de projecten goed lopen met volgehouden inzet.” **Directeur van een internaat**

Conclusie

Voor dit onderzoek hebben we zowel doelgroepen uit nest- en campusmodellen als uit webmodellen bevestigd. Een groot verschil tussen deze modellen was niet op te merken. Behalve dan bij de vraag rond de **rol van de coördinator in het toeleiden van (kwetsbare) ouders en kinderen** naar het activiteiten aanbod. In focusgroepen vanuit een nestmodel gaan ouders, leerlingen en leerkrachten ervan uit dat de bredeschoolcoördinator deze opdracht zelf opneemt. Focusgroepen met ouders uit webmodellen zien de rol van de coördinator eerder als coördinerend, waarbij hij de juiste partners bij elkaar brengt en een geïntegreerde aanpak tussen partnerorganisaties vergemakkelijkt. En zo zorgt hij, via het netwerk, voor een goede toeleiding.

Vanuit het oogpunt van **kinderen en jongeren** ligt de meerwaarde van Brede School vooral in **breed leren** met het oog op **voorbereiden op de toekomst, maatschappelijke betrokkenheid, veiligheid en gezondheid**.

Brede School helpt **jongeren in kansarmoede** door hen **wegwijs** te maken in het (zorg)netwerk en houdt daarbij rekening met **financiële en mentale drempels**. Brugfiguren geven aan dat voor kinderen en jongeren in kansarmoede het netwerk van Brede School betekenisvol is. De **gemeenschap** die rond het kind groeit, biedt kinderen oefenkansen om hun toekomst voor te bereiden, in een veilige en gezonde omgeving.

Ouders leggen de nadruk op **talentontwikkeling en een goed na- en buitenschools aanbod**. **Ouders in kansarmoede** spreken binnen het naschoolse aanbod vooral over meer **beweegkansen en natuurontdekking** en een uitgebreider **vakantieaanbod, vooral voor de allerkleinsten**. Ze wijzen ook op een nood aan **huiswerkbegeleiding en taalondersteuning**. Kansrijkere ouders leggen de **nadruk op zelfontplooiing en creativiteit** na en buiten de schooluren.

Beide oudergroepen geven aan dat Brede School een **gemeenschap** creëert tussen kinderen, ouders, de school (waaronder leerkrachten) en de buurt. Deze gemeenschap heeft een belangrijke functie voor ouders in **kansarmoede en sociaal isolement**. Brede School zorgt ervoor dat zowel ouders, kinderen als leerkrachten de buurt beter leren kennen.

Naast een breder en rijker **aanbod** melden **leerkrachten** de meerwaarde van **professionalisering**, dankzij samenwerkingen en kruisbestuivingen binnen het netwerk. Ook de sensibiliseringsfunctie rond **kansarmoede en drempelverlaging** is voor veel leerkrachten een belangrijke meerwaarde van Brede School.

Zowel **leerkrachten, schoolpoortwerkers als ouders** zien de **school als essentiële partner**. De school is de vindplaats van de verschillende doelgroepen. Het is een plek van vertrouwen voor ouders, vooral ouders in kansarmoede benadrukken dat. Een nauwe samenwerking tussen bijvoorbeeld een schoolpoortwerker, ouders en ervaringsdeskundigen maakt het gemakkelijker om ouders in kansarmoede te bereiken.

Over het **netwerk** zijn **verschillende opinies**. Sommige ouders, vooral ouders in kansarmoede, zijn tevreden met het netwerk, omdat het hun kinderen oefenkansen Nederlands biedt. En het laat hen kennismaken met een andere leefwereld dan thuis. Andere ouders geven aan dat het **netwerk meer** zou moeten **aansluiten bij de leefwereld van kinderen**. Er zou ruimte moeten zijn om meer jeugdorganisaties en anderstalige en culturele gemeenschappen te betrekken. Ook leerkrachten hebben een verdeelde mening over het netwerk. Er zijn leerkrachten die de focus leggen op voldoende oefenkansen Nederlands binnen het netwerk voor anderstalige kinderen en ouders. Andere leerkrachten staan dan weer open voor anderstalige en meertalige lokale organisaties om zo bredere ontwikkelingskansen aan het kind te bieden.

De doelgroepen geven verschillende verbeterpunten aan. Volgens **ouders** zou de werking van Brede School beter verlopen, wanneer ouders **op tijd informatie** krijgen over het **aanbod**. En wanneer er **voldoende plaatsen** zijn voor kinderen in kansarmoede en er **een groter vakantieaanbod** is, vooral voor de allerkleinsten. Door ouders meer te betrekken in de werking, zou die ook verbeteren.

Leerkrachten beamen dat en voegen toe dat de **nabijheid van een bredeschoolcoördinator** van essentieel belang is om de vinger aan de pols te houden en het vertrouwen te bewaken bij de ouders. Bovendien zorgt een regelmatige aanwezigheid van de coördinator voor meer gedragenheid binnen het team. Ankerfiguren of contactpersonen binnen elke school zijn hier ook een belangrijke factor. Sommige leerkrachten geven aan dat het beter is om **per werkthema een contactpersoon** te hebben binnen een school. Op die manier is er oog voor de draagkracht van de leerkracht en wordt het concept breder gedragen binnen het team. **Opvangmedewerkers** betrekken die een brug vormen tussen het schoolse en naschoolse gebeuren, draagt ook bij tot een verbetering van de werking. **Kinderen en jongeren** vinden dat **meer inspraak** in het aanbod, bij de projecten en de aanpak de werking van Brede School verbetert.

Duurzame en goed georganiseerde projecten versterken de werking, net zoals een **gepast profiel** voor de bredeschoolcoördinator helpt om de juiste kandidaten aan te trekken.

Bijlagen

Vragenlijst en methodiek per doelgroep

Algemene vragen

Wat willen we te weten komen van **ouders, kinderen en tieners**?

- Welke activiteiten moet een Brede School organiseren?
Zo gaan we indirect na welke thema's de doelgroep belangrijk vindt: taalontwikkeling, talentontwikkeling, voorbereiding op de toekomst, maatschappelijke participatie, gezondheid en veiligheid – verhouding breed leren versus naschoolse werking van Brede School.
- Hoe zorgen we dat ouders en kinderen op de hoogte zijn van de activiteiten van Brede School?
- Hoe zien ouders en kinderen participatie en inspraak van kinderen en jongeren en ouders?
- Welke drempels ervaren ouders en kinderen om deel te nemen aan Brede School activiteiten?
 - Welke drempels ervaren gezinnen in kansarmoede?
- Wat ontbreekt er in het netwerk of bij de activiteiten? Wat kan beter?

Wat willen we te weten komen van **leerkrachten**?

- Hoe gaan leerkrachten om met het concept 'breed leren' tijdens de lessen?
- Wat kan Brede School doen voor gezinnen in kansarmoede?
- Wat verwachten leerkrachten van een Brede School? Denk aan de kerntaken, samenwerking, rol naar ouders toe ...
- Wat is volgens leerkrachten de meerwaarde van Brede School voor de school en de leerkracht?
- Welk engagement gaat de school aan en welk engagement gaat de leerkracht aan met betrekking tot Brede School? Welke rol willen ze zelf opnemen?
- Hoe belangrijk is het dat Brede School aanwezig is op school? Indien de leerkracht dit belangrijk vindt, wat zijn dan de verwachtingen en waarom?
- Welke thema's vinden ouders, kinderen en leerkrachten belangrijk in een Brede School?
 - Hoe zien zij de samenwerking tussen de leerkracht (school) en de coördinator (netwerk)? Wat is een goede en haalbare samenwerking voor beide partijen om de thema's en doelstellingen (en de wederzijdse meerwaarde) te realiseren?
 - Wat kan Brede School doen voor kinderen en gezinnen in kansarmoede?
- Hoe zien leerkrachten hun eigen participatie en inspraak in het Brede School-verhaal?

Focusgroep ouders (inclusief ouders in kansarmoede, anderstaligen en éénoudergezinnen)

Twée Brede Scholen (nest- en campusmodel of webmodel)

Max. zes deelnemers per focusgroep

Aanpak:

We schetsen mondeling de context van het onderzoek. Dat doen we aan de hand van een aantal slides met foto's van activiteiten voor kinderen en ouders. We maken ook gebruik van posters, flyers, brochures en een vrijetijdskalender. We houden een vriendelijke babbel die we sturen met onze vragen. We faciliteren vooral actie en interactie tijdens deze gesprekken.

We vertalen alles naar het Frans en het Engels. En via Brusselleer bieden we taalondersteuning aan voor mensen die het moeilijk begrijpen.

Introductieronde

- Stel jezelf voor. Wie zijn je kinderen? Hoe lang zitten zij al op deze school?
- Hoe kennen jullie Brede School?
- Maken jullie nu al gebruik van Brede School? Waarom wel / niet? Wat zijn de drempels?

Vragen

- Denken jullie dat Brede School een verschil maakt voor ouders en kinderen? Zo ja, hoe?
- Welke thema's (activiteiten) zijn belangrijk op een Brede School?
 - Voor kleuters en leerlingen van de eerste en tweede graad Lager Onderwijs?Tool: keuzemogelijkheden op basis van activiteiten voor deze doelgroep in het actieplan van de lokale Brede School. Een paar van elke pijler van Brede School: maatschappelijke participatie, voorbereiding op de toekomst, gezondheid, veiligheid, talentontwikkeling en plezier.
- Brede School is vooral een netwerk van lokale organisaties die samenwerken en elkaars werking versterken. Ontbreken er volgens jullie organisaties in het lokale netwerk?
Toon een beeld van het lokaal netwerk.
- Hoe zorgen we dat alle ouders het aanbod van Brede School kennen en er gebruik van maken?
 - Welke drempels ervaren zij om deel te nemen?
- Wat mist Brede School nog? Wat zou een Brede School beter maken?

We hielden een bijkomende bevraging bij brugfiguren en bemiddelaars die werken met gezinnen in kansarmoede (bv. zorgcoördinatoren, schoolpoortwerkers ...). Zo wilden we meer inzicht krijgen in de noden van deze doelgroep. We wilden ook nagaan hoe Brede School daar best op inspeelt. Welke noden en uitdagingen hebben kinderen en gezinnen in kansarmoede als het gaat over deelnemen aan het naschoolse aanbod van Brede School? Hoe kan Brede School de school (zorgcoördinatoren, leerkrachten ...) ondersteunen om deze kinderen en gezinnen te versterken? Denk aan het toevoegen van meer partners aan het netwerk die actief zijn binnen het (jeugd)welzijn toevoegen, een sociale kaart voor scholen, meer uitwisseling rond kansarmoede mogelijk maken ...

Focusgroep kinderen van negen tot twaalf jaar

Om de context van het onderzoek voor te stellen, toonden we bij aanvang een filmpje. Daarin stelt de collegevoorzitter van de VGC zichzelf voor. Ze praat over haar kinderen en vertelt hoe oud ze zijn. Ze legt uit wat een Brede School precies is en legt uit waarom we deze bevraging vandaag doen. Tot slot vertelt ze wat we willen weten en wat we vervolgens met de resultaten gaan doen.

Twee Brede Scholen (nest- en campusmodel of webmodel)

Max. zes deelnemers per focusgroep

Introductieronde

- Stel jezelf voor en vertel wat je graag doet.
- Hoe kennen jullie Brede School op school?
- Doen jullie nu al mee aan de activiteiten van Brede School? Waarom wel / niet ? Wat zijn hierbij drempels?

Vragen

- Welke activiteiten zijn belangrijk op een Brede School (gelinkt aan activiteiten in het actieplan voor deze doelgroep)?
Tool: keuzemogelijkheid via beeldenspel: per thema / pijler twee beelden laten zien en telkens aan de kinderen vragen om een keuze te maken en dit te verduidelijken.
- Wat kan Brede School beter maken?

Tieners van twaalf tot achttien jaar

Om de context van het onderzoek voor te stellen, toonden we bij aanvang een filmpje. Daarin stelt de collegevoorzitter van de VGC zichzelf voor. Ze praat over haar kinderen en vertelt hoe oud ze zijn. Ze legt uit wat een Brede School precies is en legt uit waarom we deze bevraging vandaag doen. Tot slot vertelt ze wat we willen weten en wat we vervolgens met de resultaten gaan doen.

Deze doelgroep is enkel in webmodellen aanwezig
Max. zes deelnemers per focusgroep

Introductieronde

- Stel jezelf voor en vertel iets over één van je hobby's.
- Hoe kennen jullie Brede School op school?
- Maken jullie nu al gebruik van Brede School? Waarom wel / niet ? Wat zijn hierbij drempels?

Vragen

- Denken jullie dat Brede School een verschil kan maken voor jongeren? Zo ja, hoe ?
- Stellingenspel: een rood en een blauw papier of zich verplaatsen naar links (akkoord) naar rechts (niet akkoord) of geen mening (in het midden).
 - Brede School is niet nodig voor het Secundair Onderwijs. Hierbij verder doorvragen naar de graad: Brede School is vooral interessant voor de eerste, tweede of derde graad.
 - Brede School moet meer inspraak en participatiekansen geven aan jongeren (in de buurt).
 - Breed leren is niet nodig in het Secundair Onderwijs. Of: Bredeschoolactiviteiten moeten vooral na de lesuren georganiseerd worden.
Breed leren is het concept, waarbij leerkrachten lestheorie vertalen naar de praktijk. En waarbij leerlingen de kans krijgen om buiten de schoolmuren te leren.
 - Brede School moet jongeren voorbereiden op de toekomst. Een vervolgvraag is: zo ja, op welke manier?

Welke activiteiten zijn belangrijk op een Brede School (gebruik hiervoor het actieplan voor deze doelgroep)?

Tool: keuzemogelijkheden of beeldenspel: per thema / pijler twee beelden laten zien en dan telkens aan de tieners vragen om een keuze te maken en dit te verduidelijken.

- Brede School is vooral een netwerk van lokale organisaties die samenwerken en elkaars werking versterken. Zijn er volgens jullie organisaties die ontbreken in het lokaal netwerk? Toon hierbij een beeld van het lokale netwerk.
- Wat kan Brede School volgens jullie doen voor kinderen en jongeren die het moeilijk hebben? Denk aan moeilijkheden thuis, het risico op schooluitval of een lage schoolmotivatie, een laag zelfbeeld, weinig mogelijkheden om talenten te ontdekken of hobby's uit te oefenen ...
- Wat maakt een Brede School beter?

Leerkrachten

Twee Brede Scholen (nest- en campusmodel of webmodel)

Max. zes deelnemers per focusgroep

Alvorens de bevraging te starten, hebben we de context van het onderzoek toegelicht. Hierbij legden we de nadruk op verduurzaming van Brede School voor heel Brussel. We vroegen de leerkrachten om de lokale context deels los te laten, zodat ze kunnen kijken naar Brede School voor alle Brusselse kinderen en jongeren in het Nederlandstalig onderwijs.

Vragen

- Wat is volgens jullie de meerwaarde van Brede School voor de school en de leerkracht zelf?
- Zet jullie Brede School in op 'breed leren' tijdens de lesuren? Zo ja / nee, waarom?
- Wat verwachten jullie van de coördinator van een Brede School? Denk aan de belangrijkste taken, de frequentie van aanwezigheid, de manier van samenwerken en communiceren, de rol met betrekking tot ouders ...
- Welk engagement gaat de school aan en welk engagement gaat de leerkracht aan met betrekking tot Brede School? Denk aan contactpersoon, communicatieve, administratieve en logistieke ondersteuning ... Leg de keuze uit om een nestmodel los te laten om zo meer kinderen te bereiken. Vertel hierbij dat één Brede School voor elke Nederlandstalige school financieel niet haalbaar is en ook niet interessant voor andere partners.
 - Welke rol kan een leerkracht opnemen?
- Wat is een goede en haalbare samenwerking tussen de leerkracht en de coördinator om de doelstellingen te realiseren?
- Welke thema's zijn volgens jullie belangrijk op een Brede School? (top 3)
 - Wat kan Brede School volgens jullie doen voor kinderen en gezinnen in kansarmoede?
- Hoe zien jullie jullie eigen participatie en inspraak in het bredeschoolverhaal? Denk aan participatie aan overlegmomenten: evaluatiemoment, opmaak bredeschoolactieplan, stuurgroep ...

Steekproef focusgroepen kinderen, tieners, ouders en leerkrachten

Doelgroep	Aantal	Naam Brede School en de school van de doelgroep van de focusgroep	Soort model	Geografische ligging
Kinderen (9 tot 12-jarigen)	6	BS De Kriek GBS De Kriek	nestmodel	Schaarbeek
	6	BS Vorst GBS De Wereldbrug	webmodel	Laag Vorst
Jongeren (12 tot 18-jarigen)	6	BS Domino KAE	webmodel	Etterbeek
	8	BRUSEC BuSo Cardijnschool	webmodel	Anderlecht
	6	BS De Vlotte babbel! SO Unescoschool	webmodel	Koekelberg
Ouders incl. ouders in kansarmoede	6	BS Noord Lagere School Sint-Lukas	campusmodel	Noordwijk, Schaarbeek
	6	BS Kuregem GVBS De Voorzienigheid	beperkt webmodel (2 scholen)	Kuregem, Anderlecht
Leerkrachten	6	Bres en BS De Verrekijker Een vertegenwoordiging van de verschillende lagere scholen in Jette	2 webmodellen	Jette
	2	BS Kuregem GVBS De Voorzienigheid	beperkt webmodel (2 scholen)	Kuregem, Anderlecht
Brugfiguren	1	BS Noord Schoolpoortwerker van Vrienden van het Huizeke	campusmodel	Noordwijk, Schaarbeek
	1	BS SPW Directeur van het internaat van Don Bosco	webmodel	Sint-Pieters-Woluwe

brussel